

ТЕМИ ОТ ПЕЧАТА

14.02.2011 г.

Вестник Дневник

✓ Средната заплата гони 700 лв.

http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2011/02/13/1042704_srednata_zaplata_goni_700_lv/

През последното тримесечие на 2010 г. средната заплата в страната е била 669 лв., а само през декември - 691 лв., събщи Националният статистически институт (НСИ). Икономическите дейности, в които има най-голям ръст, са "Образование" (12.5%) и "Финансови и застрахователни дейности" (9.5%, или 1414 лв. средна заплата).

Като цяло през миналата година средната заплата е нараснала с 10.4% спрямо 2009 г. Статистиците и работодателите обясняват това с няколко фактора: по-малко работна ръка, но по-добре платена, по-малко часове, върху които се разпределя възнаградението, освобождаване на неквалифицирани служители с ниски заплати, частично изсветляване на икономиката.

През година най-голям ръст е регистриран в дейностите "Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения" (33.1%, или 1308 лв. средна заплата) и "Професионални дейности и научни изследвания" (20.7%). Според данните на НСИ от септември до декември са били съкратени 50 хил. души и те са от хотелиерството, селското стопанство и строителството.

Вестник Класа

✓ Властта обеща да усвоим двойно повече европари до края на 2011 г.

http://www.klassa.bg/news/Read/article/159007_%D0%92%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%82%D0%B0+%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D1%89%D0%B0+%D0%B4%D0%B0+%D1%83%D1%81%D0%B2%D0%BE%D0%B8%D0%BC+%D0%B4%D0%B2%D0%BE%D0%B9%D0%BD%D0%BE+%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%87%D0%B5+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%B8+%D0%B4%D0%BE+%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%8F+%D0%BD%D0%B0+2011+%D0%B3.

Целта е до края на 2011 г. плащанията по проекти, финансирани от европейските фондове, да са не по-малко от 20%, или 1,5–1,6 млрд. лв. Това заяви министърът по управление на европейските средства Томислав Дончев по БНР вчера. По думите му до момента са платени 10,3%, което означава, че се надяваме усвояването да се увеличи два пъти. За сравнение – от 2007 г. до 2009 г. са били разплатени едва 2%, или около 400 млн. лв.

10% усвояване на еврофондовете не е впечатляващо, подчерта еврокомисарят по бюджет и финансово планиране Януш Левандовски след срещата си с финансовия министър Симеон Дянков в края на миналата седмица. Еврокомисарят обаче отчете, че през миналата година България е постигнала напредък, а с големите инфраструктурни проекти, които трябва да се реализират през 2011 г., усвояемостта ще се повиши значително. Според Левандовски страните, които ползват финансиране, трябва да покажат на европейския данъкоплатец, че се постигат резултати.

Всяка следваща година трябва да удвояваме процентите от изплатените досега средства, за да може да догонваме, обясни Дончев. Той припомни, че тази година по ОП „Транспорт“ трябва да стартира строителството на автомагистралите „Марица“ и „Струма“ и рехабилитацията на жп линията Пловдив–Бургас. Министърът подчерта, че при пътните проекти България има нужда от по-голяма скорост и от по-голяма бързина на процесите, защото крайният срок на договарянето е 2013 г., а за плащанията – 2015 година. Особено предизвикателно е трасето на автомагистрала „Струма“, защото тя ще има международен трафик. Още през ноември м.г. е стартирала процедурата за ползване на експертния ресурс на международни финансови институции. Според министъра в България все още е проблем сложната координация между различните институции. Той заяви също, че страната ни още няма опит с жилищната политика и ситуацията в ромските квартали и махали. Трябва да се намери българският модел за разрешаването на проблема. Редно е по темата да има и обществен дебат и да не се правим, че тези хора не съществуват, допълни Томислав Дончев.

✓ Брюксел създава свой МВФ с 500 млрд. евро след 2013 г.

http://www.klassa.bg/news/Read/article/159005_%D0%91%D1%80%D1%8E%D0%BA%D1%81%D0%B5%D0%BB+%D1%81%D1%8A%D0%B7%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D0%B0+%D1%81%D0%B2%D0%BE%D0%B9+%D0%9C%D0%92%D0%A4+%D1%81+500+%D0%BC%D0%BB%D1%80%D0%B4.+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE+%D1%81%D0%B%D0%B5%D0%B4+2013+%D0%B3.

Европейската комисия предвижда бъдещият европейски механизъм за финансова взаимопомощ да управлява фонд от 500 милиарда евро и да функционира по модела на Международния валутен фонд, съобщи германското списание "Шпигел". Според проекта всяка от държавите в еврозоната трябва да даде своя принос към този фонд пропорционално на участието си в Европейската централна банка (ЕЦБ). Собствените средства на финансовия механизъм ще бъдат в размер на 100 милиарда евро, но той ще управлява помощи от 500 милиарда евро, сочат разкрития на списанието.

Бъдещият постоянен фонд трябва да поеме щафетата от сегашния временен фонд за оказване на помощ в средата на 2013 г. Той ще може да отпуска краткосрочни и средносрочни кредитни линии на страните във финансови затруднения и да изкупува дълга им на пазарите. Според проекта на Брюксел, цитиран от „Шпигел“, участието на частните кредитори в бъдещи спасявания на закъсали държави ще бъде само по тяхно желание.

На среща през декември европейските лидери постигнаха съгласие за създаването на Европейски механизъм за стабилност срещу кризи след средата на 2013 г. за решаване на проблеми с държавния дълг. Целта е да се успокоят пазарите за способността на еврозоната да реагира. Той ще замени системата от спешни заеми за 750 млрд. евро, създадена от ЕС и МВФ през май миналата година. 33% от средствата (250 млрд. евро) в нея идват от Международния валутен фонд (МВФ), Европейската комисия се ангажира да даде 60 млрд., а 440 млрд. евро бяха осигурени от страните - членки на еврозоната, в специален фонд. Към него досега се обърна единствено Ирландия, като механизмът има теоретичен обем средства от 440 милиарда евро, но реално може да събере около 250 милиарда.

Само преди десетина дни Франция и Германия дадоха одобрението си за увеличаване на средствата, които могат да бъдат отпуснати до пълния им капацитет от 440 млрд. Острата полемика между европейските лидери за увеличаване на средствата във фонда бе предизвикана от опасенията за дългови проблеми в Португалия, Испания и дори в Белгия.

Друга разлика между настоящия и бъдещия проект на Брюксел е, че в момента фондът не може да купува суверенни облигации на финансовите пазари – за разлика от ЕЦБ, която направи значителни покупки от май досега, за да подпомогне най-слабите страни от еврозоната.

Окончателните решения по пакета от мерки за разширяването на европейския спасителен фонд, създаването на нов механизъм за преодоляване на кризи и засилването на конкурентоспособността трябва да бъдат взети на регулярната среща на високо равнище на ЕС на 24 и 25 март. Преди това в началото на месеца ще се проведе извънредна среща на евролидерите с акцент стабилността на еврозоната.

✓ Назначаваме евроотговорник за малкия и средния бизнес

http://www.klassa.bg/news/Read/article/158996_%D0%9D%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%BC%D0%B5+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BE%D1%82%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA+%D0%B7%D0%B0+%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%B8%D1%8F+%D0%B8+%D1%81%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%8F+%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81

България ще назначи свой отговорник за прилагането на мерките, предвидени в Европейската стратегия за малките и средните предприятия (т.нар. Small business act). Това съобщи на съвместна пресконференция министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков и Антонио Таяни, вицепрезидент на Европейската комисия и комисар на индустрията и предприемачеството, който бе на посещение у нас в края на миналата седмица. Основен приоритет в дейността на ЕК в областта на МСП ще бъде помощта за интернационализацията на дейността им.

Вече е приета европейска директива, която предвижда държавата да се разплаща с фирмите до 30 дни и само при изключителни обстоятелства - до 60 дни. Това стана ясно при срещата на представители на БТПП с Таяни. Правителствата на отделните държави ще имат двугодишен срок за прилагането на директивата във вътрешното законодателството.

Еврокомисарят участва в завършилата в София конференция за бъдещето на електромобилите. България е пропуснала шанса да се включи в стандартното автомобилостроене, но може да навакса в тази нова индустрия. Цената на електрическата енергия у нас е сравнително ниска, инвестиционната политика е изключително изгодна, има ниски данъци, заяви зам.-министърът на икономиката, енергетиката и туризма Евгени Ангелов.

Насърчаването на закупуването на електромобили би могло да стане чрез директно субсидиране от държавата, чрез намаляване на данъците и др., уточни министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков.

Вече са стартирали два производствени проекта - в Ловеч и Стара Загора. В момента се провежда процедура и по ОП „Конкурентоспособност” с общ бюджет 100 млн. лв. за малки и средни предприятия от високотехнологичните области, включително и за електромобили. По тази схема критериите, по които ще се приемат проекти и ще се отпускат средства, в момента се изработват.

[Вестник Пари](#)

✓ **Управляващите затварят Търговския регистър**

<http://pari.bg/static/pdf/pages/06.pdf>

✓ **Еврокомисията иска доказателства за правилното усвояване на фондовете**

<http://pari.bg/static/pdf/pages/07.pdf>

✓ **100 000 по-малко наети само за една година**

<http://pari.bg/static/pdf/pages/08.pdf>

✓ **Класификаторът на професиите предизвика спор между синдикати и данъчни**

<http://pari.bg/static/pdf/pages/09.pdf>

✓ **Е-правителството ще стане задължително тази година**

<http://pari.bg/static/pdf/pages/18.pdf>

[вестник Капитал](#)

✓ **Кръпка към клуба на развитите**

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2011/02/11/1042130_krupka_kum_kluba_na_razvitite/

Статистика, кохезионна политика, дебат и стратегия са толкова изхабени думи, че повечето хора не им обръщат внимание, защото не могат да повярват, че в тях има някакъв смисъл. Това е грешка. Статистиката ни позволява да видим обективно къде се намира България спрямо другите европейски държави. Дебатът ни е нужен, за да уточним стратегията, която ще следваме, за да стигнем развитите държави от съюза.

Кохезионната политика е помощта, която ще получим от тях, за да наваксаме по-бързо изоставането.

"Никоя общност не може да се поддържа или да има смисъл за хората в нея, докато част от тях живеят много зле и се съмняват в общата воля да им се помогне." Това казва през 1973 г. лорд Джордж Томсън - европейски комисар по регионално развитие. Политиката, която трябва да помага на по-бедните европейските региони да доближат по-развитите, е сред основите на Европейския съюз. Благодарение на нея някога периферни държави като Испания, Португалия и Ирландия седнаха равностойно на масата на Германия и Франция. Успех, който сега страни като България се надяват да повторят.

1973 г. обаче беше отдавна и светът днес е по-различен. Икономическата криза и променящите се приоритети карат Европейския съюз да преосмисли много от политиките си, включително кохезионната.

На 31 януари [ЕС](#) започна мащабен дебат за бъдещето на тази политика, като до средата на годината, когато ще започнат политическите преговори за периода 2014 - 2020 г., на масата ще трябва да има изчистен проект. Стратегията "Европа 2020" иска да фокусира повече пари в определени области и за конкретни цели. Това ще облагодетелства по-развитите страни, но ще е още едно препятствие пред изоставашите. А по-изоставаш от България в съюза няма.

Избрахме да направим тази тема на броя сега, защото случващата се промяна е добър повод да погледнем назад. Опитавме сме да нарисуваме картината на една държава, която се надяваме да оставим зад себе си. Образът тук е на България в периода преди и веднага след приемането ѝ в Европейския съюз. Възможно е доста статистики да ви шокират - здравните например. Числата в [доклада](#) доказват едно от най-лошите ни подозрения: че принадлежим към клуба на развитите европейски държави само на хартия. Други са по-поносими - българските региони регистрират най-висок ръст от почти всички нови страни членки в сближаването с т.нар. Лисабонски индекс (сбор от критерии за развитие) и имат сравнително висок брой хора с висше образование. Всичко това не е нещо ново. "Капитал" и досега е писал многократно за [ситуацията в здравеопазването](#), за [хаоса в образованието](#), за [трагедията в сектора на околната среда](#), за [липсата на инвестиции](#) и най-вече на [дългосрочно планиране във важни сектори](#).

Причината да представим тази картина не е за да мрънкаме и оплакваме горчивата си съдба. Решихме да припомним няколко важни извода от нея, защото е важно да знаем не само къде искаме да отидем, но и откъде тръгваме и как се движим натам.

Във всяка от избраните области сме се опитали да покажем едно решение или развитие, което би могло да промени сектора в следващия период. За инфографиката, която е центъра на тази тема, подбрахме сравнения с четири държави: една от най-добрите нови членки - Чехия, една друга периферна държава - Гърция, традиционното ни мерило Румъния и близката по население и територия Австрия като мерна единица за развитие. Когато разглеждате, не забравяйте, че няма как за три години да станеш от България Австрия. Но е важно да вървиш натам.

Бедността е порок

България е твърдо последна в ЕС по БВП. Причините за това са последните места в други класации "Най-бедната членка на Европейския съюз." Това е краткото обяснение, което агенция Reuters добавя всеки път, като спомене България. А често добавя и нещо за "корупция и организирана престъпност". Клишетата са досадни, но са просто често повтаряна истина. Основният измерител за богатството е БВП на глава от населението, претеглено с ценовите равнища. Той все така ясно показва, че България изостава от всички страни в ЕС.

По-важна обаче е не констатацията, а че за нея си има причини. Основната е, че за да печелиш повече, трябва не просто да работиш повече, а да работиш по-ефективно. А статистката еднозначно показва, че България има най-ниската производителност на труда. Ако се изключи Югозападният район, където попада София, в страната средно брутната добавена стойност на човек в индустрията и услугите е около 30% от средната в ЕС (по случайност това е горе-долу и нивото, на което беше доскоро и БВП на глава от населението). Това е изключително ниско дори за страните, с които традиционно се успокояваме - в Румъния процентът е около 50%, а за Букурещ и околностите - 84%.

Вина за това може да се търси в няколко насоки. От една страна, голяма част от бизнеса остана наследство от приватизираните соц. предприятия, които така и не бяха модернизирани. Много от тях продължават да съществуват сред конкуренцията единствено благодарение на ниските разходи за труд. Разходите за развойни и изследователски дейности в България са между 0.08% (отново без изненада - най-ниското ниво в ЕС) и 0.23% от брутният продукт на регионите при средно 1.85% за ЕС. Без изобщо да сравняваме - в най-наукоинтензивния регион на Европа - Брауншвайг в Германия, процентът е 6.8%. Дори изкривения от концентрацията на чужди инвестиции в столицата Югозападен район със своите 0.85% е наполовина по-нисък от европейските нива. Броят на хората, заети във високотехнологични сектори извън София, е около 1.5-2.5% при средно за ЕС - 4.4%.

От друга страна обаче, причина за слабата производителност е и ниската квалификация на самия персонал (виж [текста за образованието](#)). Този проблем възпира едрия бизнес да отиде в такива региони и да разкрива работни места (особено високотехнологични). От друга страна, сравнително ниската образованост, както и дългите години на планова икономика водят до ниска инициативност за започване на собствен малък бизнес. Няма по-ясен пример за това от изключително ниските нива на заявки за патенти (между 1-16 на милион жители) при средно за Европа 260. Като се има предвид, че за патент може да се кандидатства и за сравнително малки открития или дори идеи за бизнес, това показва слабата предприемчивост.

Добрата новина

Ако има добра новина в тази картина, то това е... кризата. Доброто ѝ проявление е, че тя леко насилствено увеличава производителността, като отсява неефективните бизнеси. Тя е стимул хората да се квалифицират и канализира инвестициите само в перспективни и често високотехнологични сектори. Процесът е болезнен без съмнение. Данните обаче показват, че страната има голям потенциал за допълнителен растеж, ако натовари работната си сила до 75% (каквато е целта в "Европа 2020"). Ако България успее да постигне това и същевременно да пренастрои икономиката си към износ, да привлече правилните инвестиции и да започне да произвежда повече добавена стойност, бедността най-накрая ще спре да е определящото ѝ качество. А за етикетите няма нужда да се грижим, медиите са достатъчно добри в измислянето на такива.

Образование for dummies

Инвестициите в образование са един от най-важните фактори за растеж. В България те липсват За да се прецени качеството на българското образование, не са нужни сложни статистики - достатъчен е бърз преглед на интернет форум за тийнейджъри. Правописните грешки са повече от думите, запетайките са отживелица, а изреченията невинаги имат логичен край. Но тъй като езикът на новото поколение е различен, а една система не може да бъде преценена само по граматиката ѝ, да не бъдем голословни. Облечени в цифри, фактите изглеждат така - над 40% от българските деветокласници са функционално неграмотни според последното изследване PISA на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие. С други думи, могат да четат и пишат, но не осмислят и не тълкуват смисъла на прочетеното. Това е следствие от най-мощния провал на българското средно образование - неговата статичност и неподвижност. Остарели

методи на преподаване, липса на млади и мотивирани учители, силно теоретична подготовка характеризират системата. Това не се е променило от влизането на България в [ЕС](#) досега.

Има и други неща, които не са помръднали. България има висок процент отпадащи ученици (между 16 и 22 процента от 18-24-годишните с изключение на югозападния район), допълнителните квалификации за възрастни (т.нар. обучение през целия живот) са почти отсъстващи, инвестициите в научни изследвания ги няма, а каквито резултати има, са концентрирани единствено в югозападния район на страната, в който попада всемогъщата София.

За една икономика, която има да настига много по-развити от нея и тръгва от такава ниска база, е логично да инвестира повече в образование от останалите. Вярна на традицията си обаче, България е сред страните в Европа, които отделят най-малка част от БВП за този сектор - малко над 3%, като след нас е само Гърция. Това обуславя и факта, че е една от страните с най-малък брой заети в сферата на иновациите и технологиите. За научни изследвания отиват скромните около 0.5 процента от БВП, което е далеч от целта от три процента, поставена в стратегията "Европа 2020". Тъй като е с ограничени средства, които не могат да финансират всичко, България има нужда от приоритетни научни области, в които да влага парите си и да гради специалисти. Планове за това все така няма, а реформата на БАН, която беше обявена толкова гръмогласно, наскоро беше върната в изходна позиция.

Висшето образование изглежда (статистически) по-добре. Процентът на хората с такова образование в района на София е над 33%, а за останалите части на България варира между 17 и 20% при средно за [ЕС](#) 24%. Този доклад обаче не мери качеството на предлаганото висше образование, което със сигурност ще изкриви данните. В доклада си за кохезионната политика експертите на европейската комисия са изчислили как по-високите нива на образование могат да увеличат производителността на труда и доходите и удовлетвореността от живота на отделните граждани. Според прогнозите им увеличаването на дела на високо образованите хора с 10% може дори да доведе до повишаване на БВП на глава от населението с 0.6 процентни пункта на година (разбира се, не автоматично). Затова и стратегията "Европа 2020" има за цел делът на 30-34-годишните с висше образование в [ЕС](#) да достигне най-малко 40 процента. Това няма как да стане и без програми за учене през целия живот, чрез които вече завършилите да придобиват допълнителна квалификация спрямо нуждите на пазара на труда - нещо, което почти отсъства в България.

Добрата новина

В момента образователното министерство довършва новия закон за училищното образование, който е реален шанс нещата да се раздвижат. С него може да се въведе целодневната училищна подготовка поне до четвърти клас и най-важното - учебните планове да бъдат осъвременени и запълнени с повече упражнения и практически умения вместо със суха теория. Другата добра новина е свързана с онези тестове на PISA. Последните данни от тях сочат, че във всички области - включително математиката и естествените науки, резултатите се подобряват спрямо 2006 г., откогато е статистиката в доклада на ЕК, и се връщат към нивата от 2000 г.

Слънце, пясък и мръсна вода

Околната среда плаща за годините на нехайство

Секторът екология и околна среда е първенец в европейския бележник на България. Той бие всички останали сектори, при това взети заедно, по брой наказателни процедури, подети от Брюксел. Това отразява факта, че години наред екологичните проблеми бяха смешно съображение, с което никой уважаващ себе си бизнес или община не се съобразяваха. Този период изглежда отминал, но резултатите от него ще тежат още доста време.

Това към момента не ускорява проектите и инвестициите в областта. Докато страните в съюза се състезават в измислянето на умни зелени решения като електромобили, енергоспестяващо градско осветление и хипермодерни заводи за отпадъци, в България липсва дори най-елементарната зелена база. Мръсната вода от канализацията все още се излива в реките и морето, а отпадъците пътуват из страната, опаковани в бали, търсейки депа, които да ги приютят.

По отношение на опазване на водите в доклада липсват данни за България. Единственият отчетен регион, Северен централен, успява да обработи отпадните води от населението на 8% и съответно попада в най-ниската категория (заедно с Румъния) до 30%. Данните са от влизането ни през 2007 г. Оперативна програма "Околна среда" трябваше да промени това. Като се има предвид обаче, че водният сектор и проектите в него търпят най-много забавяне и проблеми, напредъкът през последните 3 години едва ли е голям. Огромни количества вода изтичат по остарелите мрежи на ВиК операторите, като дори в София процентът на загубите е над 55%. Държавата закъснява с изграждането на пречиствателни станции за около 70 от големите си градове, като за това ще плаща и глоби. Така стои и въпросът и с управлението на отпадъците. Половината от новите регионални депа, които трябваше да са готови към лятото на 2009 г., все още не съществуват. По-изисканите методи за управление на отпадъците като разделното събиране са точно толкова реални, колкото и завода-фантом за отпадъци на София.

Каквото и да правим, поне все още имаме страхотна природа и климат, си казват онези, които са отчаяни от екологичната ситуация в градовете. В дългосрочен план обаче това също не е константа. Страната се нарежда сред най-податливите на климатични промени и по-специално на податливите към засушаване държави в Южна и Югоизточна Европа наред с Испания, Португалия, Гърция, Италия, Кипър и Малта. Прогнозните данни показват средната температура в страната след 60 години да се покачи 4 градуса в сравнение с периода 1961 - 1990 г. Валежите пък се очаква да намалее с 20% или повече. Това означава по-малко снежна покривка през зимата, по-малко питейна вода, по-суха и ерозира почва, повече горски пожари. Това на свой ред ще се отрази върху редица сектори, като основните потърпевши ще са туризмът и земеделието. Настоящите популярни зимни и летни дестинации ще стават все по-малко атрактивни, а отглеждането на земеделска продукция по-скъпо.

И сега използването на ресурсите ни не става по най-разумния начин. Страната регистрира едни от най-ниските нива на енергийна ефективност - огромни количества от енергията, необходима за производството на даден продукт, излитат във въздуха.

Добрата новина

е, че рязкото свиване на производството през 90-те години доведе до намаляване на парниковите емисии доста под нивата ни по Протокола от Киото. Това ни постави в позиция да превърнем негативите в позитиви. Ако добре си изиграе картите, страната може и за първи път да спечели от въглеродната търговия. Парите от сделките пък ще отидат за саниране на сгради и други зелени проекти. След година забавяне най-накрая може да бъде приет и Законът за ВЕИ, който да даде повече яснота на инвеститорите, по-голяма енергийна независимост.

Сърдечни драми

Здравеопазването изглежда така, сякаш е починало

Погледната отдалеч, България изглежда така, сякаш здравеопазването ѝ е било покосено от внезапна смърт. Първо място по смъртност от сърдечносъдови заболявания в ЕС, второ - по онкологични, първо място по тютюнопушене, най-ниска продължителност на живота, най-висока детска смъртност (заедно с Румъния). В останалите страни в ЕС имат драма с бързия достъп до лекарска помощ, но в България този въпрос не съществува - болници има достатъчно и всеки би могъл да бъде приет. Това, което не е решено, е въпросът с качеството на услугите - то се разминава драстично не само с останалите страни членки, но и в шестте региона на самата страна.

Най-страшното е нивото на кардиологичните заболявания - статистиката казва, че за българите е 3-4 пъти по-вероятно да умрат от сърдечен удар в сравнение с останалите европейци. Първо, трябва да уточним, че това не е абсолютно вярна стойност: в българското здравеопазване продължават да липсват точна информация за смъртността и добре работещи национални регистри. Това обаче не означава, че проблемът със сърцето на българина не е огромен. Според председателя на Българското кардиологично дружество проф. Асен Гудев причини за високата смъртност са, на първо място, високата честота на тютюнопушене и нелекуваната артериална хипертония. Добре известно е, че дори пасивното пушене увеличава риска от инфаркт. Тук е моментът да припомним, че вместо да върви към решение на този въпрос, България отложи допълнително забраната за тютюнопушене на обществени места. Според едно от епидемиологичните проучвания около 25% от възрастното население в България е с високо кръвно налягане, в повечето случаи нелекувано.

Българите, както впрочем и останалите южни нации, нямат изграден навик за редовно посещение при лекар и профилактика. Затова заболяванията се откриват на по-късен етап, когато лечението е по-трудно и скъпо. Болните с рак са зловещ пример в това отношение. Те са около 200 хил. души, а България е една от страните, в които има най-голям процент с открито онкологично заболяване в труднолечимите трети и четвърти (последен) стадий. Годишно новите случаи са около 33 хил., като повече от половината от тях са в напреднала фаза.

Късните диагнози са общоевропейска болест и здравните системи са критикувани, че са твърде съсредоточени върху болничните грижи. Средно само около 3% от здравните разходи в ЕС са за профилактика и програми за обществено здраве в държавите от ЕС. Това, което е специфично български проблем, са малкото пари за здраве, сравнени с ЕС. През 2008 г. 27-те държави от ЕС са изразходвали средно 8.3% от своя БВП за здравеопазване. В България този процент не е надвишавал 4.3% през последните 10 години, което я поставя в дъното на таблицата.

Добрата новина

България ще има на разположение 130 млн. лева, с които да модернизира апаратурата в държавните и общинските болници. Тези средства тепърва ще бъдат усвоявани по програма "Регионално развитие" и има шанс да донесат истинска промяна в този сектор.

Изгубени в грешките

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2011/02/11/1042180_izgubeni_v_greshkite/

Правописните грешки могат да са изключително дразнещи. Фактологическите - също, особено в официален документ. А в такъв, който се пише от ноември, а оригиналният вариант вече е получил обратна връзка и е преработван, са направо недопустими. Затова за непредубедения читател на изготвената от финансовото министерство Национална програма за реформи (2010-2013 г.) остава въпросът, като се ползват неточни данни, как може да се стигне до смислени резултати.

Отговорът е трудно. И наистина за три месеца на писане и едно обсъждане документът не дава практическа насока как правителството ще следва основните рамки на стратегията "Европа 2020". Няколко икономически анализатори, до които се допитахме, дори не пожелаха да коментират официално документа, защото почти няма какво положително да кажат. Освен че намериха фрапантни фактически грешки в него, за тях той се явява сору-paste на вече свършени (дори от предишното правителство) задачи. Както и на многократно повтаряни общи пожелания за реформи, но ако може след 2012-2013 г.

Откъде да започнем

Случва се всеки да прави грешки. Затова може да се извинят експертите на финансовото министерство за това, че забравят за знака "-" пред определен компонент на БВП. Така обаче внасят смут, както у анализаторите, така и у корпоративния сектор какво точно очаква правителството. Без знака минус излиза, че очакванията за реалния растеж на БВП през следващите години ще е с по около един процентен пункт по-висок. Например вместо 5.2% за 2013 г., както е записано в макроикономическите прогнози в програмата, той излиза 6.2%, тъй като нетният износ в стратегията е записан като положителна стойност. Тази наглед дребна грешка обаче може да промени стратегиите на доста бизнесмени (като например ги накара да са по-смели в инвестициите си), които не поддържат скъпи анализатори в офиса си, а разчитат на официалните документи от Министерството на финансите и БНБ.

След запитването на "Капитал" ведомството веднага коригира грешката си в полето за нетния износ за периода 2012 и 2013 г. Тя си стоеше в документа още при първото му публикуване на 1 ноември, когато ведомството съобщи, че програмата е предварително одобрена от Съвета по европейските въпроси. Сега, ако някой иска да види кой компонент на икономиката - потребление, инвестиции или търговия, ще допринесе най-много за икономическия растеж през следващите години, поне ще има коректната картина.

Финалният вариант на програмата трябва да се предаде в Брюксел до края на април. Това е един от трите документа, които вече ще служат все повече за осигуряването на така широко дискутирания предварителен превантивен макро- и фискален контрол над европейските членки, приет от Брюксел. Той е част от механизма за избягване на повторение на случилото се в Гърция и Ирландия. Подобни грешки обаче могат да доведат след себе си не само насмешката от европейските партньори, но и липса на доверие от всички заинтересувани страни в България.

До април има още време съответно всички заинтересувани да потърсят отговор на още няколко въпроса, които са неадекватно адресирани в програмата или въобще не са адресирани. Така например седи въпросът как през 2010 г. може България да постигне 3 млрд. лв. преки чуждестранни инвестиции, ако до края на ноември те са едва 1.8 млрд. лв.?

Извинете, а реформите

Освен за поправяне на неточности до края на април има време да стане ясно и какви са реформите, които правителството си поставя в здравния сектор, тъй като те се посочват сред основните предизвикателства, които ще бъдат адресирани в периода 2010 - 2013 г., но самите мерки са оставени за Конвергентната програма за 2010 - 2013 г., която също трябва да се предаде на Брюксел до края на април. Всъщност по този начин с три изречения програмата за реформи препраща към документа, показващ как българската икономика ще се доближава до общоевропейската, вместо да е обратното.

За разлика от лаконичното засегнато здравеопазване програмата все пак дава няколко по-ясни представи докъде са реформите в енергетиката, транспорта и иновациите и накъде ще се движат. Част от закъсняващите новости в тези сектори като Агенцията за устойчиво енергийно развитие или Закона за възобновяемите източници лека-полека се предвиждат напред. Най-силно движение има в транспорта с началото на строителството на магистрала "Тракия" и работата по другите инфраструктурни проекти. С бавни крачки напред се движи и програмата за финансиране на малкия бизнес JEREMIE.

Остава под въпрос кога ще има съществена промяна в пенсионната реформа, след като направените изменения есента са по-скоро козметични и не адресират хронично разрастващите се дефицити в социалното осигуряване. Няма и реално движение или пожелания за промени по образователната линия.

С темпа и колебливостта на правенето на реформи реално в тези направления може да се очаква единствено тласък от Брюксел. Последният пример за това са мерките за фискална дисциплина, които в крайна сметка задължават страните членки да вменят със законодателни промени определени ограничения в бюджетните и дълговите си свободи. Може би точно благодарение на подобно побутване писането на стратегически

документи ще отговаря повече на замисъла си, отколкото е в момента.

Позволете обаче да запазим известна доза скептичност. Българските политици са доказали, че могат да влагат неимоверни усилия в заобикаляне на европейския контрол. А и ако след година и половина управления идеите за реформи не са изкристализирали, едва ли до края на мандата това ще се случи. Или както наскоро председателят на Института на дипломираните финансови консултанти Любомир Христов каза за "Дневник": "Ако човек се притеснява дали утре някоя тематична акция няма да засегне бизнеса му или дори самият той да бъде арестуван, как ще може да прави устойчиви бизнес планове. Затова и не се наемам да направя макроикономическа прогноза за 2011 г. С такова правителство прогнозите са невъзможни."

✓ Малко, но от сърце

http://www.karieri.bg/k3/management/1041700_malko_no_ot_surce/

Естествено и необходимо за оцеляването сезонно замиране на телесните функции. С лека модификация това определение за зимния сън при мечките спокойно би могло да се отнася до съдбата на заплатите в България. Само дето при тях летаргията продължава не един сезон, а вече няколко години, и няма изгледи да свърши **2010 г.: Без изненади**

След тежката 2009 г. компаниите посрещнаха миналата година с изпразнени бюджети и силно рестриктивни политики по отношение на персонала. Част от фирмите продължиха да режат хора и заплати. Доходите продължиха да падат, особено в секторите, най-силно засегнати от кризата - банки, недвижими имоти, промишленост, медии. Освободените се принуждаваха да започват на ново място със значително по-ниско възнаграждение, отколкото при предишния си работодател. Консултантската компания Neumann International отчете загуба на доход до 30% при смяна на работата вследствие на съкращения.

Много фирми определиха като свой успех запазването на възнагражденията на нивата от 2009 г. Останалите, които все пак се решиха да повишат заплатите, го направиха съвсем символично. Различните проучвания на доходите от труд (*виж карето*) обявиха приблизително еднакви резултати - между 3% и 5%, до 8-9% при висшия мениджмънт. Само в някои устойчиви на кризи браншове като фармацевцията например увеличенията надхвърлиха тези средни нива.

Консултантите не са толкова еднородни относно промените в бонусните схеми и социалните придобивки. Според ConsulTeam Human Capital Bulgaria някои компании са ограничили и тази част от възнагражденията. Hay Group също установява намалени бюджети за допълнителните стимули като корпоративни кредитни карти, пари за гориво, финансиране на специализирани обучения като MBA и ACCA, отпускане на фирмени заеми, поемане на разходите по премествания или разноските за пътуване до работното място.

"Има промяна в критериите за представяне, а оттам и в размера на бонуса", отбелязва Албена Иванова, управляващ съдружник в Conseptia BP, партньор на Hay Group в България. "Системите за възнаграждение заложили количествени и качествени, но най-вече измерими показатели. Намалиха се броят или тежестта върху крайната оценка на някои качествени критерии - например придобиването на умения и компетенции. Увеличи се тежестта на количествените критерии. Някои директно елиминираха бонусите като вариант на поощрение", добавя тя.

През 2010 г. AIMS Human Capital наблюдава надграждане и оптимизиране на съществуващите бонусни схеми. "В стремежа си да задържат мотивацията на служителите си близо две трети от компаниите запазили размера на бюджетите за бонуси от предходните години, а около 15% дори увеличиха предвидените за допълнително възнаграждение средства. Естествено, условие за получаването на бонус беше постигането на заложените в началото на годината цели. Допълнително възнаграждение се даваше основно при преизпълнение на задачите и за поощряване на особен принос за постигане на бизнес целите", казва Георги Джуров, ръководител на проучването в AIMS.

Консултантите от различни компании подчертават засиленото внимание на работодателите към ефективността на техните служители и усилията им да управляват по-добре тяхното представяне, включително чрез системите за оценка и възнаграждение.

2011 г.: Символично отлепване от дъното

Добра новина: през тази година заплатите поне ще спрат да падат. Според годишната анкета на Българската стопанска камара (БСК) 44% от компаниите са категорични, че няма да ги пипат през 2011 г. По-малко от една четвърт от запитаните имат намерение да индексират трудовите възнаграждения с 3 до 10%.

Консултантските фирми прогнозирали, че организациите, които изобщо имат намерение да увеличават доходите, ще зарадват служителите си със скромните 5% отгоре. "Това са предимно компании от промишлеността, енергетиката и финансовите услуги, които в момента показват най-висок ръст", посочва Конрад Прамбък, ръководител на отдела за консултации по възнагражденията в Neumann International. Той предвижда малко по-високо повишение при мениджърите заради бонусите, чийто дял обикновено надхвърля 20% от техните възнаграждения.

"Като цяло за всички индустрии фиксираното възнаграждение ще запази нивата си или ще има минимално увеличение, докато променливото ще варира и там ще бъдат основните промени и увеличения. То ще зависи най-вече от представянето и постигнатите резултати както на фирмено, така и на индивидуално ниво", уточнява Пламена Шикова от АСЕ. Според нея най-големи увеличения ще получат хората на средно управленско ниво, а също така и тесните специалисти.

По данни на БСК едва 6 на сто от работодателите планират да дадат на хората си повече от 10%. Те са в браншовете отличници, които най-бързо излизат от кризата. Ива Тодорова, ръководител на проучването за заплатите в ConsulTeam, слага сред тях ИТ и фармацевтичния сектор. Колегата ѝ от AIMS Георги Джуров обяснява защо: "Във фармацията продължава да се наблюдава възходяща тенденция, свързана както с фиксираните възнаграждения, така и с бонусните политики. Мениджъри в бранша очакват възходящата динамика на възнагражденията да се запази стабилна. През 2011 г. в сектора се предвиждат увеличения на възнагражденията в рамките на 7 до 10%."

Той рисува сходна картина и за ИТ сферата и телекомуникациите: "Мениджъри споделят, че вече се усеща раздвижване по отношение на привличането и задържането на специалисти, особено в големите международни компании в бранша. През 2010 г. се наблюдаваха първоначални сигнали на съживяване на пазара, като очакванията са тенденцията да се запази и през настоящата година. Основно влияние върху положителните сигнали в сектора оказват аутсорсинг операциите, за които през последните години България се утвърди като перспективна локация."

Едно е сигурно: дори да помръднат от дъното, в нито един сектор заплатите и през тази година няма да се върнат на нивата от предкризисния период. Независимо от темповете, с които се съживява бизнесът. Работодателите са твърде напласнени, за да си позволят резки движения толкова скоро.

Прогнозен ръст на заплатите през 2011 г.

само в компаниите, които планират повишаване на възнагражденията

Висш мениджмънт - 5.4%

Среден мениджмънт - 4.2%

Работници - 3.2%

Източник: Neumann International

Изпълнителни директори - 7.5%

Висш мениджмънт - 6.5%

Среден мениджмънт - 6.7%

Специалисти - 6.5%

Помощен персонал - 5.1%

Източник: AIMS Human Capital Bulgaria

Висш мениджмънт - 5%

Среден мениджмънт - 5%

Специалисти - 5%

Администрация - 5%

Работници - 5%.